

Länsstyrelsen
Skåne

Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr

Åtgärder och utmaningar i de skånska rikkärren

Anette Persson, 2023-11-18

Innehåll

1. Åtgärdsprogrammet för bevarande av rikkärr
2. Rikkärrens bevarandestatus
3. Hot mot rikkärren
4. Åtgärder i Skånes rikkärr 2006-2023
5. Pågående rikkärrsarbete
6. Utmaningar

Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr

inklusive gulyxne, kalkkärrsgrynsnäcka & större agatsnäcka

- Insatser som leder till att förhållandena för Sveriges rikkärr uppmärksammas och förbättras
- Kunskapsuppbyggnad och åtgärder parallellt

Nationell koordinator: Länsstyrelsen Dalarna

Rikkärr – våra artrikaste våtmarker

2200 km² rikkärr, drygt 4 % av myrarealen i Sverige

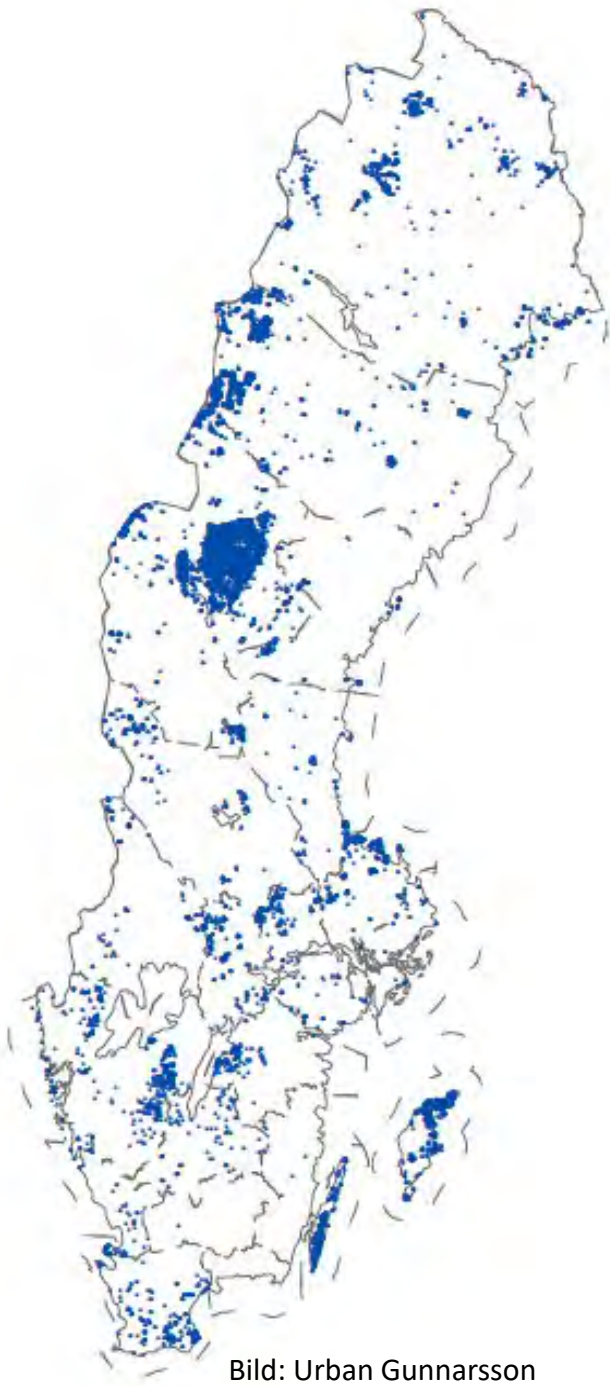

Bild: Urban Gunnarsson

Foto: Johan Dahlberg

Medelrikkärr & Extremrikkärr (kalkkärr)

Sveriges arter och naturtyper i EU:s art- och habitatdirektiv

RESULTAT FRÅN RAPPORTERING 2019
TILL EU AV BEVARANDESTATUS 2013-2018

Bedömning av rikkärrens bevarandestatus

ARTER		SAMLAD BEDÖMNING							
		VÄTMARKER		ALP		BOR		CON	
KOD	Svenskt namn	2013	2019	2013	2019	2013	2019	2013	2019
7110	högmossar			●	●	●	●	●	●
7120	skadade högmossar			●	●	●	●	●	●
7130	terrängtäckande mossar	●	●						
7140	öppna mossar och kärr	●	●	●	●	●	●	●	●
7160	källor och källkärr	●	●	●	●	●	●	●	●
7210	agkärr			●	●	●	●	●	●
7220	kalktuffkällor	●	SCR	●	●	●	●	●	●
7230	rikkärr	●	●	●	●	●	●	●	●
7310	aapamyror	●	●	●	●				
7320	palsmyrar	●	●						

alpin

boreal

kontinental

Skånes rikkärr - en hotad livsmiljö

Hot

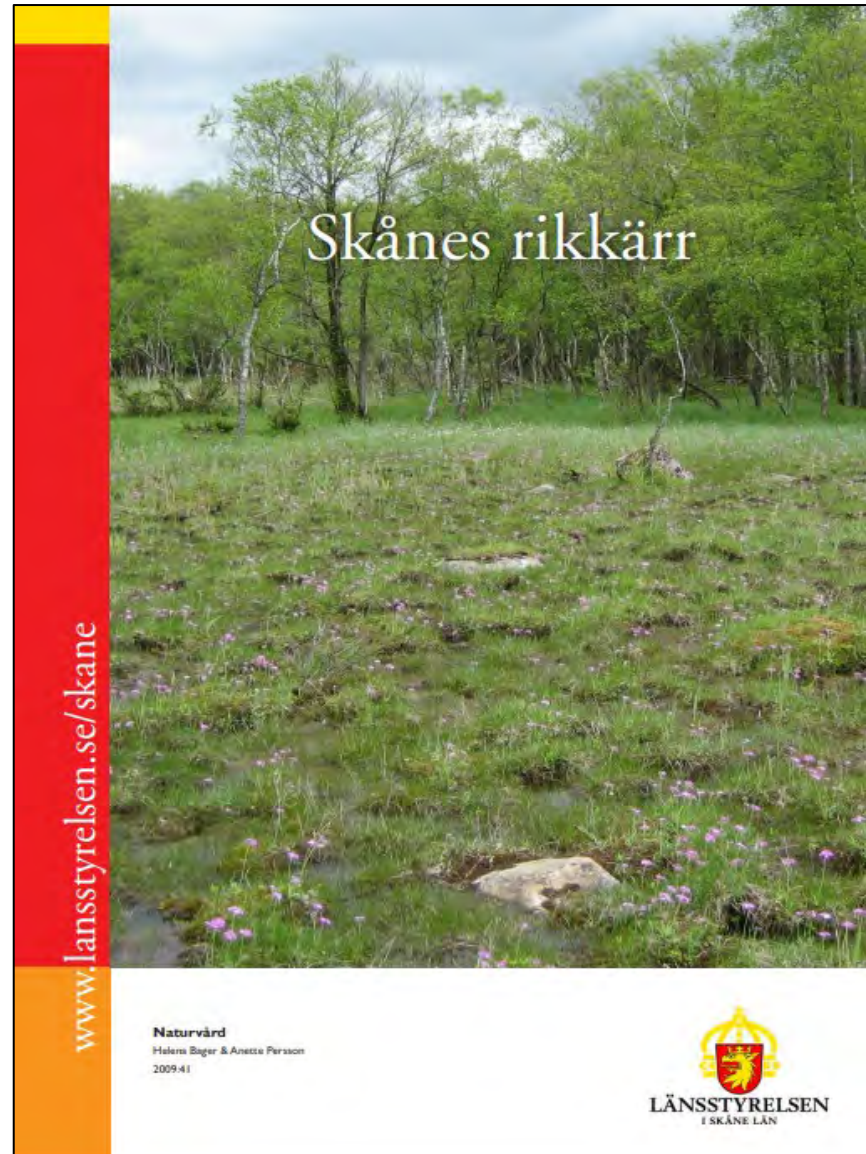
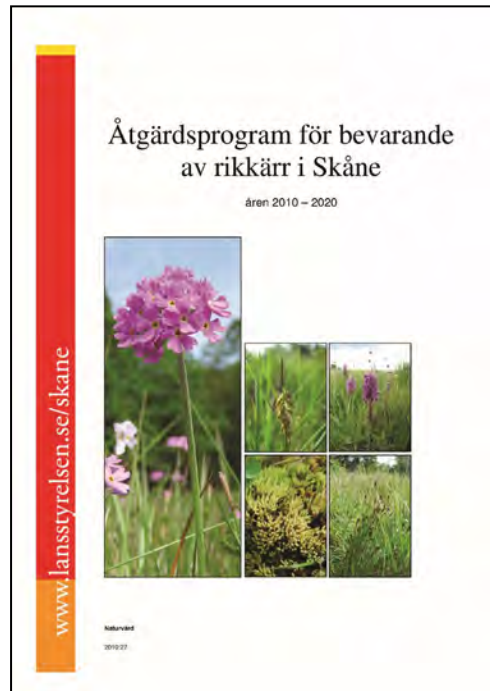
- Upphörd hävd och igenväxning
- Dränering av landskapet
- Fragmentering av landskapet
- Övergödning
- Försurning
- Felaktig skötsel
- Invasiva främmande arter
- Klimatförändringar

Åtgärdsprogram för rikkärr i Skåne

- Inventering 2006-2009
- Rapporten "Skånes rikkärr"
- Regionalt åtgärdsprogram
- Information & samverkan

Åtgärdsprogram för rikkärr i Skåne

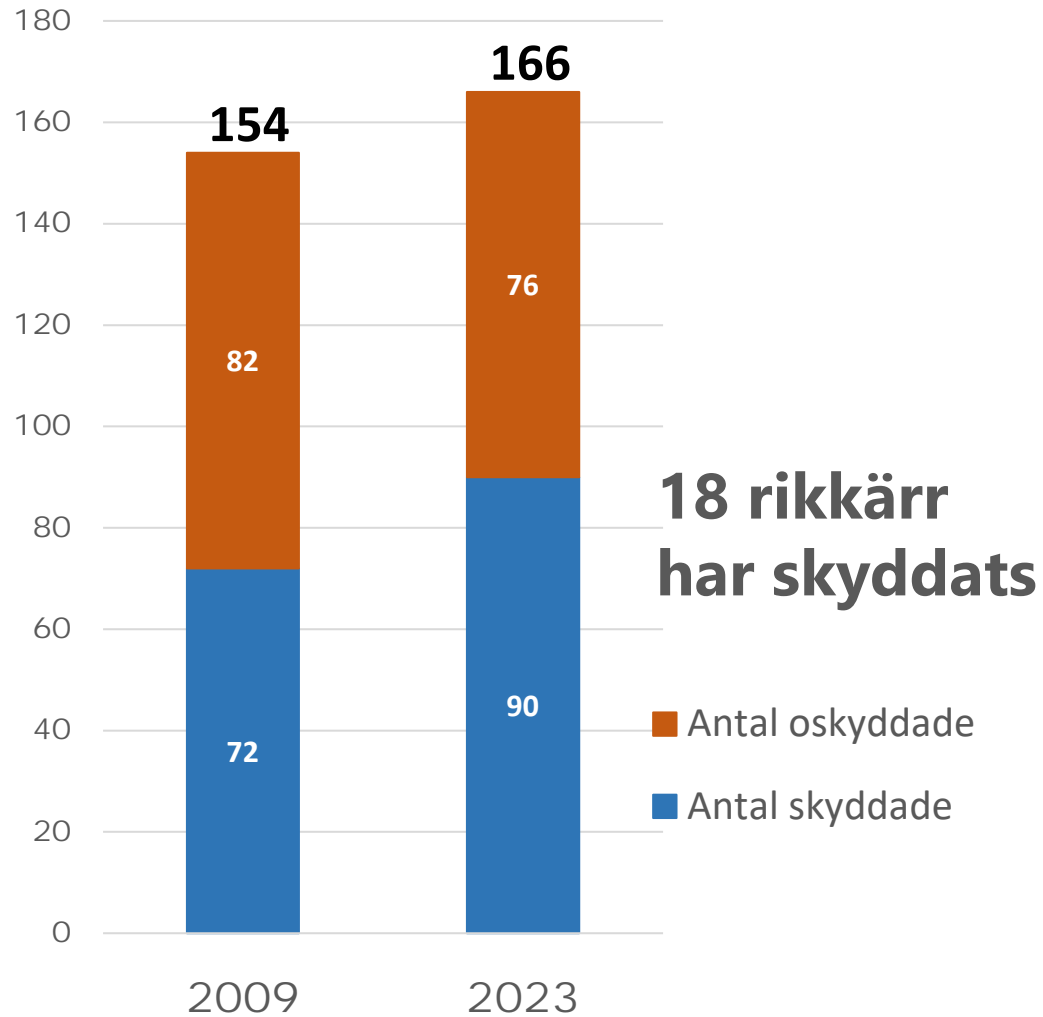
- 300 åtgärder i 55 oskyddade rikkärr
- 70 rådgivningar, fältvandringar
- Inventeringar, hydrologiska utredningar

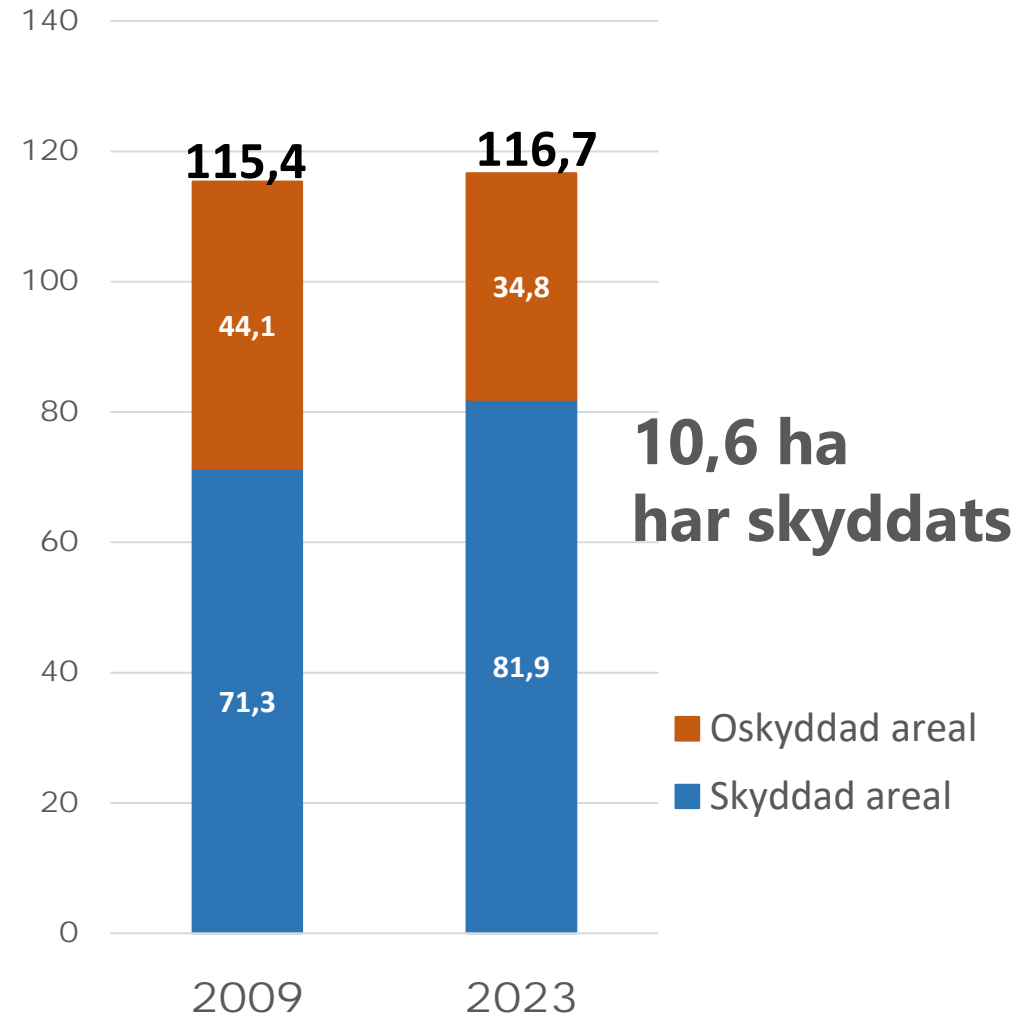
166 rikkärr i Skåne

117 ha

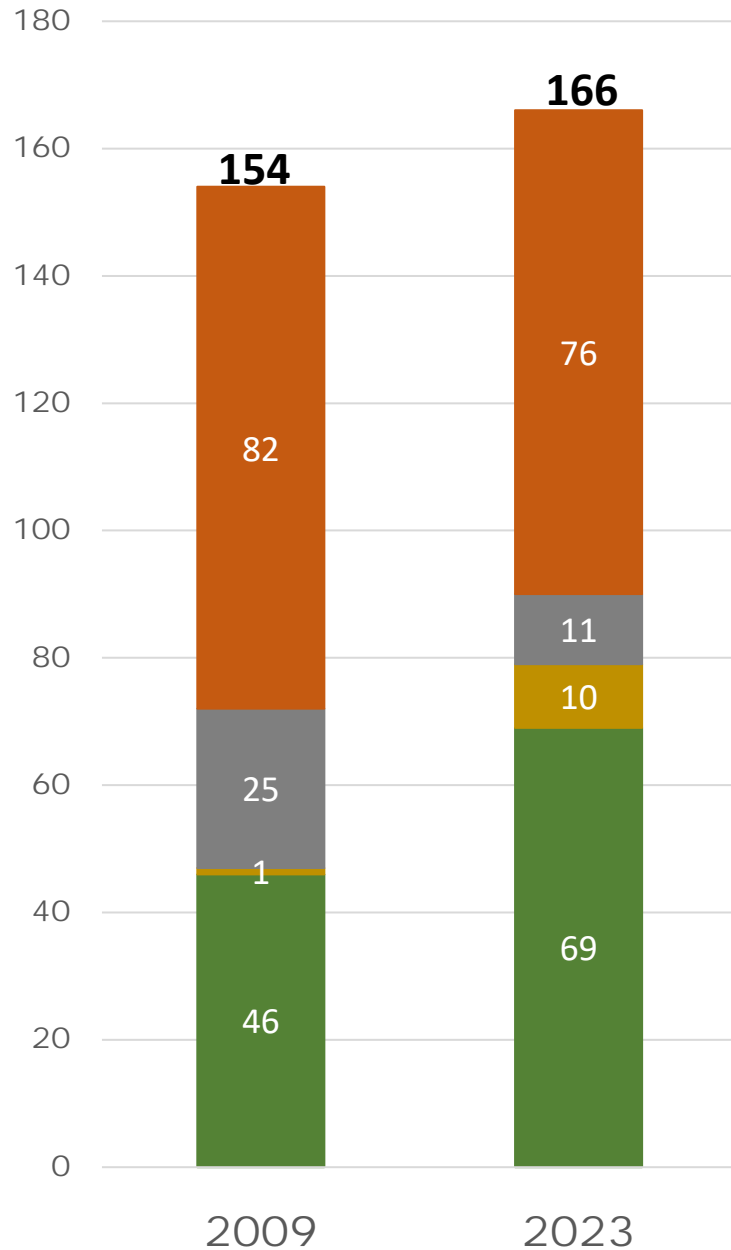
Antal rikkärr i Skåne (st)

Areal rikkärr i Skåne (ha)

Antal skyddade och oskyddade rikkärr i Skåne (st)

18 rikkärr skyddats åren 2009-2023

23 rikkärr ingår i nya naturreservat (varav 13 är Natura 2000)
9 nya biotopskyddsomr. med rikkärr (varav 1 är Natura 2000)

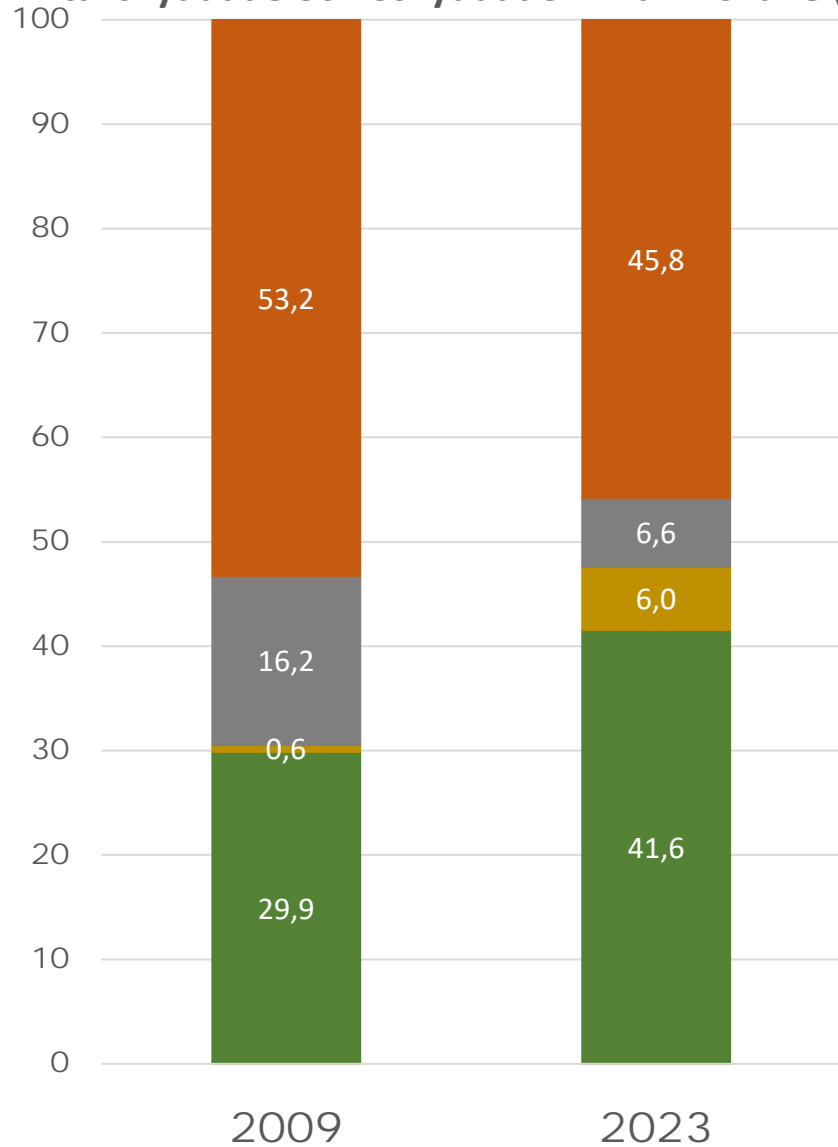
- Oskyddade
- Natura 2000
- Biotopskyddsområde
- Naturreservat

Antal

2009: 47 % skyddade

2023: 54 % skyddade

Antal skyddade och oskyddade rikkärr i Skåne (%)

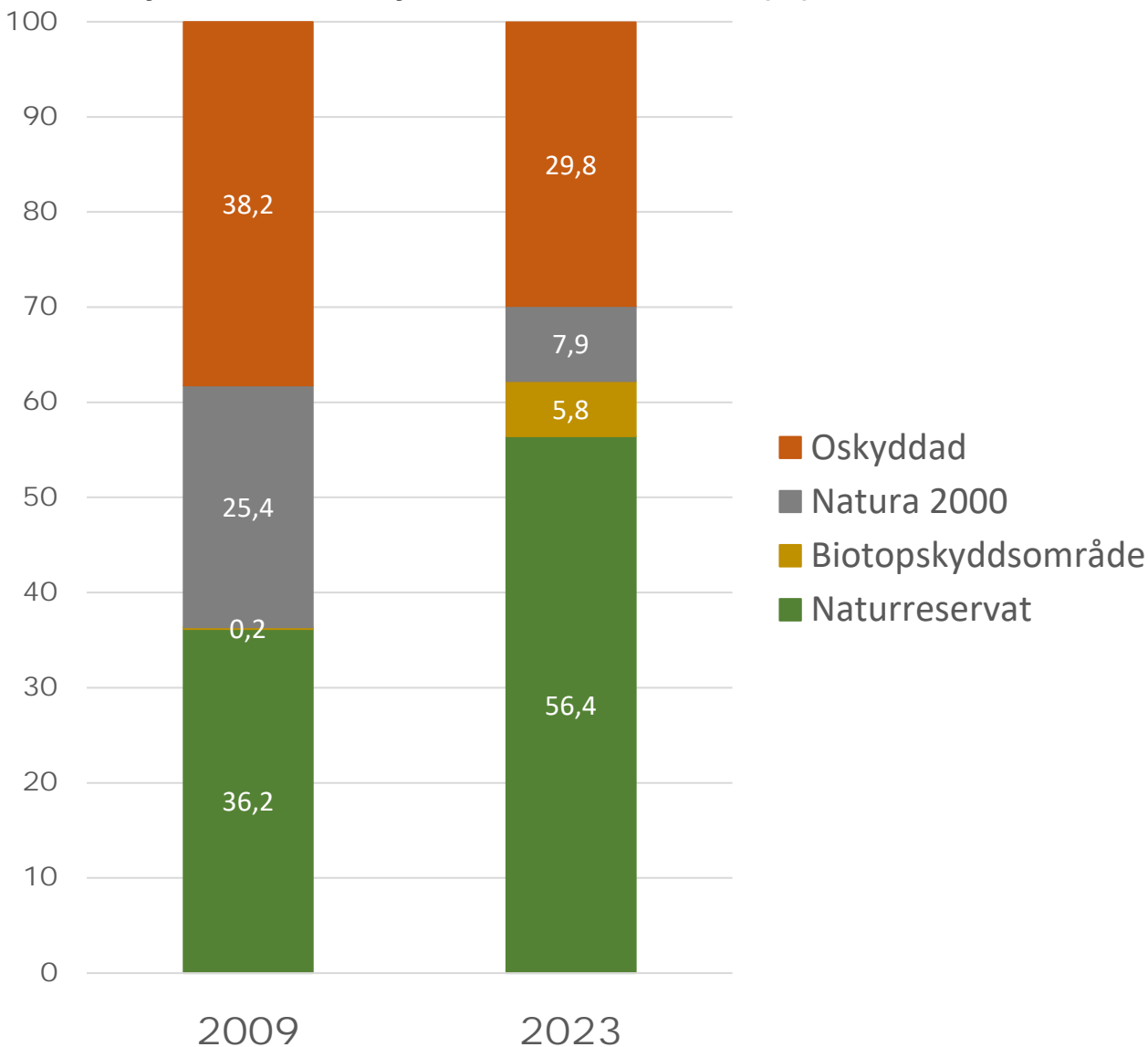

Areal

2009: 62 % skyddad

2023: 70 % skyddad

Areal skyddade och oskyddade rikkärr i Skåne (%)

Skånes rikkärr

- små till ytan
- många markägare
- svårtillgängliga
- svårskötta
- löpande skötsel
- dyra att restaurera & sköta

Foto: Rune Stenholm Jakobsen

Foto: Levande landskap

Foto: Sebastian Ivarsson

Foto: Rune Stenholm Jakobsen

Foto: Levande landskap

Foto fr Sydsvenskan

Foto: Joakim de Capretz

Foto: Kristian Nilsson

Foto: Kristian Nilsson

Rikkärr i kontinental region

- Behov av att utöka arealen
- Förbättra statusen
- Restaurering även utanför skyddade områden
- Flera rikkärr saknar skydd

Foto: Kristian Nilsson

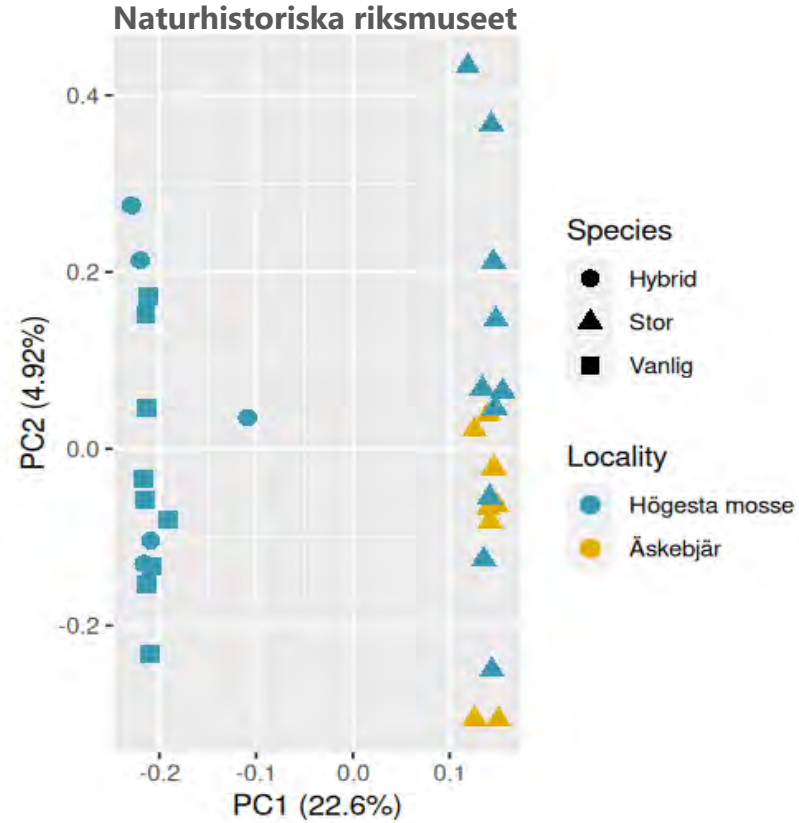

Gulyxne & Stor ögontröst

Foto: Joel Levin

Pågående rikkärrsarbete

- Nationell databas för lagring av rikkärrsdata
- Handbok för skötsel och restaurering av rikkärr
- Kortversion av handboken

Skåne:

- Restaurering, skötsel, utökning av arealen
- Områdesskydd
- Information, rådgivning
- Inventeringar, hydrologiska utredningar
- Inmatning av rikkärrsdata i Artportalen
- Komplettering av rikkärrsinventeringen

[Handbok för skötsel och restaurering av rikkärr | Länsstyrelsen Dalarna \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se/dalarna/handbok-for-skotsel-och-restaurering-av-rikkarr/)

Det går bättre för Skånes rikkärr!

- Allt fler skyddas
- Allt fler restaureras & arealen utvidgas
- Allt fler hävdas
- Allt fler känner till rikkärren och tar hänsyn till dem

Men...

...med mindre anslag till naturvård

- svårare att uppnå & upprätthålla en gynnsam bevarandestatus**
- färre inventeringar, utredningar & uppföljningar av åtgärder**
- färre uppdrag till markägare, arrendatorer, entreprenörer och konsulter**
- ännu viktigare att alla tar ett större gemensamt ansvar**

Utmaning att bevara Skånes rikkärr om vi inte har tillräckliga medel att sköta dem!

Länsstyrelsen
Skåne

Anette Persson

Art- och naturenheten

anette.persson@lansstyrelsen.se

Tel: 010-224 15 63

